MALTA

QORTI KOSTITUZZJONALI

S.T.O. PRIM IMHALLEF
SILVIO CAMILLERI

ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO

ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI

Seduta tal-25 ta' Jannar, 2013

Appell Civili Numru. 38/2011/1

Patrick Spiteri

v.

Avukat Generali u Sylvana Spiteri ghal kull interess li jista' jkollha

Il-Qorti:

Preliminari

[1] Dan hu appell minn sentenza moghtija mill-Onorabbli Prim' Awla tal-Qorti Civili, fil-gurisdizzjoni kostituzzjonali taghha fis-17 ta' Mejju 2012 li permezz

taghha dik il-Qorti cahdet it-talbiet tal-attur bl-ispejjez, b'liema talbiet l-attur kien talab lill-Qorti:

"1. tiddikjara li d-dritt tieghu ghal smigh xieraq taht artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea li jinkorpora fih id-dritt ghal access ghal qorti u d-dritt ta' appell gie vjolat meta huwa gie mcahhad milli jirrikorri quddiem il-Qorti tal-Appell sabiex ifittex il-varjazzjoni ta' digriet moghti mill-Qorti Civili, Sezzjoni tal-Familja fil-11 ta' Jannar 2008 u dan tramite d-digriet moghti mill-istess Qorti fis-7 ta' Mejju 2010 u dan anke fid-dawl tal-pregudizzju li qieghed jigi rrekat lir-rikorrent taht il-ligi penali.

"2. taghti dawk ir-rimedji li jidhrilha xierqa u opportuni fosthom li tiddikjara li d-digriet moghti mill-Qorti Civili, Sezzjoni tal-Familja fis-7 ta' Mejju 2010 huwa null u bla effett, tiffissha terminu sabiex ir-rikorrent ikun jista' jressaq l-appell tieghu quddiem il-Qorti ta' l-Appell, taghti direzzjoni li f'kaz li jkun hemm varjazzjoni tal-manteniment dovut mir-rikorrent tali varjazzjoni tkun applikabbli sa mid-data tal-prezentata tat-talba ghall-imsemmija varjazzjoni."

<u>Il-Fatti</u>

[2] Illi l-fatti relevanti ghal dan l-appell huma dawn.

[3] Illi fil-mori tal-proceduri tal-kawza numru 261/07JA tas-separazzjoni personali bejn l-attur u l-konvenuta martu Sylvana Spiteri, il-Qorti Civili [Sezzjoni Familja]["Qorti tal-Familja"], tat digriet provvizorju fil-11 ta' Jannar 2008 li permezz tieghu l-attur gie ordnat li jhallas lil-martu manteniment *pendente lite* fl-ammont komplessiv ta' €1,050 fix-xahar[1].

[4] B'rikors prezentat fil-25 ta' Marzu 2010[2], l-attur talab il-varjazzjoni tal-imsemmi digriet ghar-raguni li, minhabba tibdil fil-pozizzjoni finanzjarja tieghu, *"huwa ma setghax*

[1] Rapprezentanti €700 bhala manteniment ghaliha, u €350 manteniment ghat-tifel minuri tal-partijiet.
[2] Fol.102

jibqa' jhallas dan l-ammont ta' manteniment". Il-Qorti tal-Familja, wara li rat ir-rikors u r-risposta spjegattivi u dettaljati tal-partijiet, b'digriet tas-7 ta' Mejju 2010, cahdet it-talba *"peress li ma kienx hemm bdil fic-cirkostanzi."*[3]

[5] B'rikors iehor prezentat fit-2 ta' Gunju 2010 l-attur talab lil dik l-istess Qorti taghtih permess li jappella mill-ahhar digriet. Il-Qorti rrizervat li tipprovdi fl-udjenza li kien imiss u cioe` dik tat-18 ta' Gunju 2010.

[6] Ghal dik l-udjenza attendew il-konvenuta u l-avukat tal-attur, u mill-verbal tal-udjenza ma jirrizultax li gie trattat ir-rikors tal-attur tat-2 ta' Gunju, izda lanqas irrizulta li xi parti giet impedita milli taghmel sottomissjonijiet fir-rigward. L-attur lanqas deher, ghalkemm id-difensur tieghu kien prezenti. Fl-udjenza, il-Qorti cahdet it-talba.

[7] Fil-frattemp peress li l-attur kien waqaf ihallas il-manteniment ordnat mill-imsemmija Qorti, il-konvenuta Sylvana Spiteri ghamlet kwereli sabiex jittiehdu passi kriminali kontra tieghu. Filwaqt li whud minn dawn il-proceduri jinsabu pendenti quddiem il-Qorti tal-Magistrati, ohrajn quddiem il-Qorti tal-Appell wara li r-rikorrenti nstab hati li naqas milli jhallas lil martu l-manteniment ghax-xhur indikati fir-rikors promotur.

[8] L-attur jilmenta:

"Illi b'hekk ir-rikorrent ghab-bazi ta' digriet provizorju qieghed jigi assoggettat ghal proceduri ta' natura penali li ghandhom ukoll kundanna ta' habs u dan wara li huwa gie mcahhad milli jressaq quddiem il-Qorti ta' l-Appell ghal varjazzjoni tal-manteniment li huwa kien ordnat li jhallas ghab-bazi tal-bdil fic-cirkostanzi finanzjarji tieghu."[4]

[9] Fir-rikors promotur, l-attur jghid ukoll li c-cahda tat-talba tieghu ghal permess li jappella d-digriet provvizorju tikkostitwixxi cahda minn access ghall-Qorti u mid-dritt ta' appell, u:

3 Fol.107
4 Rikors promotur

"… … in oltre dan qieghed jirrekalu wkoll pregudizzju billi esponih ghal proceduri kriminali li jwasslu ghad-deprivazzjoni tal-liberta tieghu u dan kontra d-dritt ghal smigh xieraq kif protett taht artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea;"

Is-Sentenza Appellata

[10] Illi l-Prim' Awla tal-Qorti Civili [Sede Kostituzzjonali, taht id-decizjoni taghha wara li ghamlet is-segwenti konsiderazzjonijiet fattwali u guridici:

"Ir-rikorrent ighid illi qieghed isejjes l-istanza tieghu fuq l-Art.39 tal-Kostituzjoni u l-Art.6 tal-Konvenzjoni**.**

"Ghall-fini tal-kawza tal-lum, il-parti **rilevanti** ta` l-**Art.39** tal-Kostituzzjoni huwa **it-tieni subinciz (2)** li jaqra hekk –

""(2) Kull qorti jew awtorità ohra gudikanti mwaqqfa b`ligi ghad-decizjoni dwar l-ezistenza jew l-estensjoni ta` drittijiet jew obbligi civili ghandha tkun indipendenti u imparzjali; u meta l-proceduri ghal decizjoni bhal dik huma mibdija minn xi persuna quddiem qorti jew awtorità ohra gudikanti bhal dik, il-kaz ghandu jigi moghti smigh xieraq gheluq zmien ragonevoli."

"Il-parti **rilevanti** ta` l-**Art.6** tal-Konvenzjoni ghall-kaz tal-lum huwa **l-ewwel subinciz (1)** li jaqra hekk –

""Fid-decizjoni tad-drittijiet civili u ta` l-obbligi tieghu jew ta` xi akkuza kriminali kontra tieghu, kulhadd huwa ntitolat ghal smigh imparzjali u pubbliku fi zmien ragonevoli minn tribunal indipendenti u imparzjali mwaqqaf b`ligi. Is-sentenza ghandha tinghata pubblikament izda l-istampa u l-pubbliku jista` jigi eskluz mill-proceduri kollha jew minn parti minnhom fl-interess tal-morali, ta` l-ordni pubbliku jew tas-sigurtà nazzjonali f`socjeta` demokratika, meta l-interessi tal-minuri jew il-protezzjoni tal-hajja privata tal-partijiet hekk tehtieg, jew safejn ikun rigororament mehtieg fil-fehma tal-qorti f'cirkostanzi specjali meta l-pubblicità tista` tippregudika l-interessi tal-gustizzja."

"Ikkunsidrat :

"IV. Rimedji ordinarji

"Iz-zewg intimati taw eccezzjoni fis-sens illi din l-Onorabbli Qorti ghandha tirrifjuta li tezercita s-setghat taghha skond il-proviso tal-Art.46(2) tal-Kostituzzjoni u tal-proviso ta` l-Art.4(2) tal-Konvenzjoni billi skond l-intimati r-rikorrent ma kienx ezawrixxa r-rimedji ordinarji ghad-disposizzjoni tieghu wara d-digriet moghti fil-miftuh mill-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) fit-18 ta` Gunju 2010. Min-naha tieghu, l-Avukat Generali jghid illi r-rikorrent seta` talab lill-qorti skond l-Art. 229(4) tal-Kap.12 biex tikkonsidra mill-gdid il-provvediment taghha izda ma marx ghal din il-procedura. Min-naha l-ohra, kemm l-Avukat Generali kif ukoll l-intimata sostnew illi ma kien hemm l-ebda pregudizzjali ta` dritt kontra r-rikorrent illi f`kaz illi jipprova fil-futur illi jkun inbidlu tassew ic-cirkostanzi tieghu jitlob ir-revoka jew il-varjazzjoni tad-digriet tal-11 ta` Jannar 2008.

"Il-kriterji li jridu jitqiesu biex Qorti tal-kompetenza "kostituzzjonali" taghzel li ma twettaqx is-setghat fuq il-bazi li r-rikorrent kellu rimedji ohrajn "ordinarji" huma llum-il gurnata stabbiliti b'mod konsistenti mill-qrati taghna.

"Din il-Qorti ma jidhrilhiex li ghandha toqghod terga` tfissirhom, u ghalhekk qeghda tillimita ruhha billi tirreferi ghas-sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali, fil-kawza "**Tretyak vs Direttur tac-Cittadinanza u Expatriate Affairs**" (fost ohrajn) li kienet deciza mill-Qorti Kostituzzjonali fis-16 ta' Jannar 2006 li min-naha taghha kienet ikkonfermat sentenza ta` din il-Qorti (diversament presjeduta) tat-30 ta` Gunju, 2005.

"Jigi rilevat illi meta jinghad li jkun hemm rimedju iehor, irid jintwera li dan ikun rimedju accessibbli, xieraq, effettiv u adegwat biex jindirizza l-ksur jew theddid ta' ksur lamentat. M'hemmx ghalfejn li, biex jitqies bhala effettiv, ir-rimedju jintwera bhala wiehed li se' jaghti lir-rikorrent success garantit. Bizzejjed illi jintwera li jkun wiehed li jista' jigi segwit b'mod prattiku, effettiv u effikaci. L-

ezistenza li tassew ikun (jew kien) hemm rimedju alternativ xieraq trid tintwera mill-intimat li fuqu jaqa' l-piz tal-prova biex jikkonvinci lill-Qorti sabiex biex taghzel li ma tezercitax is-setghat taghha biex tisma' l-kawz.;

"Huwa fatt ukoll li, minkejja li jista` jkun minnu li r-rikorrent seta` kellu ghad-dispozizzjoni tieghu rimedju "ordinarju", din il-Qorti xorta wahda jibqaghlha dejjem id-diskrezzjoni li taghzel li tibqa' tisma' l-kawza. L-ezistenza ta' "rimedju ordinarju" ma torbotx idejn din il-Qorti milli tkompli tisma' kawza kostituzzjoniali mressqa quddiemha. Id-diskrezzjoni li tuza trid tkun wahda prudenti u fl-ahjar interess tal-amministrazzjoni tal-gustizzja. Normalment, din id-diskrezzjoni tintuza meta r-rikorrent ikun jidher li tassew ghandu disponibbli ghalih rimedju li, kieku uzat kif imiss, jista` jaghtih il-harsien tal-jedd li f'kawza bhal din jghid li qieghed igarrab ksur tieghu.

"Meta tapplika dawn il-principji ta` dritt ghall-kaz tal-lum, din il-Qorti tghid illi mhijiex sodisfatta l-ksur tal-jedd lamentat mir-rikorrent jista` jkun indirizzat b`mod prattiku, effettiv u effikaci bir-rimedji "ordinarji" indikati mill-intimati. Ghalhekk din il-Qorti mhijiex sejra tiddeklina mid-dritt taghha li tittratta l-kawza fil-mertu.

"**<u>Fic-cirkostanzi l-eccezzjonijiet tal-intimati dwar rimedji ordinarji kif dedotti qeghdin jigu michuda.</u>**

"**Ikkunsidrat:**

"V. <u>Mertu - Gurisprudenza</u>

"Il-Qorti ta` Strasbourg fid-decizjoni taghha tat-28 ta` Mejju 1985 fil-kawza ta` *Ashingdane v. the United Kingdom (App. No. 8225/73)* qalet hekk –

""In its Golder judgment of 21 February 1975, the Court held that "Article 6 para.1 (art. 6-1) secures to everyone the right to have any claim relating to his civil rights and obligations brought before a court or tribunal" (Series A no. 18, p. 18, para. 36). This "right to a court", of which the right of access is an aspect, may be relied on by

anyone who considers on arguable grounds that an interference with the exercise of his (civil) rights is unlawful and complains that he has not had the possibility of submitting that claim to a tribunal meeting the requirements of Article 6 para. 1 (art. 6-1) …

"Furthermore, in the "contestations" (disputes) contemplated by Article 6 para. 1 (art. 6-1) it may be the actual existence of a "civil right" which is at stake …

"Certainly, the right of access to the courts is not absolute but may be subject to limitations; these are permitted by implication since the right of access "by its very nature calls for regulation by the State, regulation which may vary in time and in place according to the needs and resources of the community and of individuals" (see the above-mentioned Golder judgment, p. 19, para. 38, quoting the "Belgian Linguistic" judgment of 23 July 1968, Series A no. 6, p. 32, para. 5). In laying down such regulation, the Contracting States enjoy a certain margin of appreciation. Whilst the final decision as to observance of the Convention's requirements rests with the Court, it is no part of the Court's function to substitute for the assessment of the national authorities any other assessment of what might be the best policy in this field (see, mutatis mutandis, the Klass and Others judgment of 6 September 1978, Series A no. 28, p. 23, para. 49).
"Nonetheless, the limitations applied must not restrict or reduce the access left to the individual in such a way or to such an extent that the very essence of the right is impaired …

"Furthermore, a limitation will not be compatible with Article 6 para. 1 (art. 6-1) if it does not pursue a legitimate aim and if there is not a reasonable relationship of proportionality between the means employed and the aim sought to be achieved."

"Ikkunsidrat :

"VI. <u>Mertu - Dottrina</u>

"Din il-Qorti sejra tqis fil-qosor *the right to a fair trial* b`mod generali.

"L-awturi Harris, O`Boyle & Warbrick tal-ktieb **"<u>Law of the European Convention on Human Rights</u>**" - Second Edition – 2009 – Oxford - ighidu hekk - fil-pagna 201 :

""The Court (b`riferenza ghall-Qorti ta` Strasbourg) *has stressed that "the right to a fair trial holds soc prominent a place in a democratic society that there can be no justification for interpreting Article 6(1) of the Convention restrictively*" (*Perez v France – 2004-I ; 40 EHRR 909 para 64 GC*)."

"Ikomplu hekk fil-pagna 202 –

***""The Court also allows States a wide margin of appreciation as to the manner in which national courts operate … A consequence of this is that in certain contexts the provisions of Article 6 are as much obligations of results as of conduct, with national courts being allowed to follow whatever particular rules they choose so long as the end result can be seen to be a fair trial**."* (enfasi ta` din il-Qorti)

"Izjed fil-pagna 204 –

""In some contexts a breach of Article 6 will only be found to have occurred upon proof of "actual prejudice" to the applicant." (enfasi ta` din il-Qorti)

"Fil-pagna 224 jinghad –

""Article 6 does not control the content of a state`s national law ; it is only a procedural guarantee of a right to a fair hearing in the determination of whatever legal rights and obligations a state chooses to provide in its law."

"L-awturi Van Dijk, Van Hoof, Van Rijn, Leo Zwaak fil-ktieb **"<u>Theory and Practice of the European Convention on Human Rights</u>"** - Fourth Edition – Intersentia – 2006 jaghmlu din l-analizi fil-pagna 578 –

““When is a hearing fair? In the Kraska case (sentenza tad-19 ta` April 1993) *the Court took as a starting-point that the purpose of Article 6 is inter alia “to place the tribunal under a duty to conduct a proper examination of the submissions, arguments and evidence adduced by the parties, without prejudice to its assessments of whether they are relevant to its decision.”*

“Riferibbilment ghall-kwistjoni partikolari li biha din il-Qorti hija rinfaccjata fil-kawza tal-lum u cioe` “il-permess specjali biex isir appell minn digriet interlokutorju”, **l-awturi Harris, O`Boyle & Warbrick** (op. cit.) ighidu hekk fil-pag.234 –

““Whereas Article 6 applies applies to the execution of final judgements, it does not govern interlocutory court proceedings. *These include a challenge to the composition of a court, a request for interim relief,* ***an application for leave to appeal*** *or an application to re-open a civil case …*

“The Court`s generally negative approach in respect of interlocutory proceedings is based on the view that a person`s rights and obligations are only being determined in the sense of Article 6(1) when they are being ruled upon on the merits. While this is a tenable interpretation, it is not a necessary one and does not recognize theimportance that decisions taken in interlocutory proceedings may have for the outcome of the case on the merits. An interpretation that included interlocutory proceedings would be more in accordance with a right of effective access to a court and with a purposive, human rights reading of the Convention.” (sottolinear u enfasi ta` l-qorti)

“Fil-kaz ta` *application for leave to appeal,* l-awturi jaghmlu riferenza ghal “*Porter v UK*” No. 12972/87, 54 DR 2007 (1987) u “*Hautakangas v Finland*“ No. 61560/00 Hudoc (2004) DA.

“Fl-istess vena jikkumentaw **l-awturi Van Dijk, Van Hoof, Van Rijn, Leo Zwaak** (op. cit.) pag.566.

“Fil-pag. 565 dawn l-awturi jghidu hekk –

““ … *if domestic law provides for the remedy of appeal, access to that remedy may not be limited in its essence or in a disproportionate way. If its limitation has a discriminatory effect, this amounts to a violation of Article 6 …*

“Article 6 does nor debar states from laying down regulations governing the access to an appellate or cassation cpourt provided that their purposes is to ensure the property administrationn of justice.”

“**Karen Reid** fil-pag. 85 ta` *A Practitioner`s Guide to the European Convention on Human Rights* (Third Edition - Thomson – Sweet & Maxwell) tigbor il-kwistjoni kollha bil-mod segwenti –

““The right of access to court is not absolute however but subject to limitations. By its very nature, the Court has said, it calls for regulation by the State, which may vary in time and place according to the needs and resources of the community and individuals. The State has a margin of appreciation in making such regulations but the limitations applied must not restrict or reduce the access left to the individual in such a way as or to such an extent that the very essence of the right is impaired. In addition, a limitation will not be incompatible with Article 6 if it does not pursue a legitimate aim and if there is not a reasonable proportionality between the means employed and the aim sought to be achieved.”

“Ikkunsidrat :

“VII. Mertu - Risultanzi

“In kwistjoni fl-istanza tal-lum huwa jekk bid-digriet taghha tat-18 ta` Gunju 2010 fejn il-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) ma tatx permess specjali lir-rikorrent illi jappella

minn digriet taghha tas-7 ta` Mejju 2010 fejn kienet michuda t-talba tar-rikorrent ghal varjazzjoni fl-obbligu li jhallas manteniment lill-intimata (kif dedotta f`rikors tieghu tal-25 ta` Marzu 2010) kienx ir-rikorrent privat mid-dritt ta` access ghal qorti u mid-dritt ta` appell, u allura sehh ksur tad-dritt tieghu ghal smigh xieraq, kif tutelat mill-Kostituzzjoni u mill-Konvenzjoni, li skond irrikorrent jista` twassal ghal privazzjoni tad-dritt ghal-liberta` personali.

“Fl-ordinament guridiku taghna, id-dritt ta` appell fil-qrati kemm minn sentenzi kif ukoll minn digrieti huwa regolat mill-Kap.12 tal-Ligijiet ta` Malta. Mela anke ghas-sitwazzjoni li dwarha qieghed jilmenta r-rikorrent hemm kontemplat appell kif determinat *ex lege*.

“Rinfaccjata kif kienet bit-talba tar-rikorrent ghal permess illi jappella, il-qorti mxiet mad-dettami tad-disposizzjoni tal-Kap.12 li tghodd ghall-kaz tal-lum u halliet il-kwistjoni sabiex tigi trattata fl-udjenza tat-18 ta` Gunju 2010. Ghal dik l-udjenza kienu prezenti l-intimata odjerna u d-difensur tar-rikorrent odjern. Wara li l-qorti semghet lill-partijiet, tat provvediment fejn skond l-Art.229 tal-Kap.12, u allura evidentement ghaliex ma kenitx tal-Kopja fehma illi kien ikun ahjar u gust li l-kwistjoni tingieb quddiem il-Qorti tal-Appell qabel ma tinghata s-sentenza definittiva, cahdet it-talba tar-rikorrent.

“Din il-Qorti qieset bir-reqqa kif svolgew il-fatti fil-kawza in kwistjoni, fl-isfond ta` dak li jipprovdu l-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni, kif mifhuma fid-dottrina u fil-gurisprudenza, u tistqarr minghajr l-icken esitazzjoni illi b`ebda mod ma kien ir-rikorrent imcahhad mid-dritt ghal smigh xieraq jew mid-dritt ta` appell.

“Din il-Qorti tqis l-ewwel il-kwistjoni sollevata mir-rikorrent dwar l-effetti li d-decizjoni tal-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) jista` jkollha fuq id-dritt tieghu ghal-liberta` personali.

“Tghid illi din il-konsiderazzjoni mhijiex il-pern tal-kwistjoni li din il-Qorti ghandha quddiemha. Fil-pajjiz taghna, hija vigenti s-saltna tad-dritt (*the rule of law*). Mela ladarba r-

rikorrent kien marbut b`ordni ta` qorti li jhallas manteniment, ir-rikorrent ma kellu l-ebda jedd illi minn rajh, u ghax hekk kien tal-fehma, jaghzel illi ma jobdix dik l-ordni, ghax ighid illi l-mezzi tieghu nbidlu b`mod illi ma jistax jibqa` jhallas dak il-manteniment illi kien ordnat illi jhallas mill-qorti. Dment illi dik l-ordni tibqa` fis-sehh ir-rikorrent ma ghandu l-ebda jedd jinjoraha daqs li kieku ghalih mhijiex aktar veljanti. Per konsegwenza, ir-rikorrent ghandu jwiegeb ghall-inadempjenza, pruvata jew allegata, tieghu fil-*fora* opportuni inkluzi dawk ta` gurisdizzjoni penali. Fl-istess waqt ma jistax igib bhala skuzanti tieghu dik il-pretensjoni fil-procidment tal-lum.

“Din il-Qorti se tghaddi issa ghall-mod kif il-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) qieset it-talba tar-rikorrent ghal permess li jappella.

“Din il-Qorti ssib li fil-konduzzjoni tal-procedura ma sehh l-ebda *actual prejudice* fil-konfront tar-rikorrent, u baqghu mharsa d-drittijiet u l-garanziji kollha tieghu ghal smigh xieraq.

“Ma jirrizultax illi quddiem il-qorti fit-trattazzjoni tar-rikors ghal permess li jsir appell ma kienux garantiti l-i*standards* ta` gustizzja li huma vitali ghall-esistenza ta` *the rule of law.* Ma jirrizultax illi r-rikorrent kien privat mid-dritt ta` appell. Impregudikat jibqa` d-dritt tar-rikorrent illi jerga` jitlob fil-futur lill-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) varjazzjoni jew xorta ohra tad-digriet dwar il-manteniment *pendent elite* jekk jipprova bdil fil-qaghda finanzjarja tieghu. Daqstant iehor mhuwiex pregudikat id-dritt tar-rikorrent illi jappella wara tinghata s-sentenza fil-mertu.

“Li trid taghmel car din il-Qorti huwa b`riferenza ghall-istanza tar-rikorrent illi mhijiex qorti tat-tielet istanza.

“L-iskop ta` din il-Qorti u, jekk ikun il-kaz, tal-Qorti Kostituzzjonali mhuwiex illi tirrevedi l-konkluzzjonijiet ta’ fatt li ittiehdu fil-kors tal-process quddiem qorti “ordinarja”.

“F`**<u>App. No. 1397/1988</u>** deciza fl-4 ta` Novembru 1993, il-Qorti ta` Strasbourg qalet illi *in order to determine whether*

the aim of Article 6 – a fair trial – has been achieved, regard must be had to the entirety of the domestic proceedings conducted in the case.

"Fil-kawza "**Valfracht Maritime Co. Ltd. vs Avukat Generali et**", deciza mill-Qorti Kostituzzjonali fit-22 ta' Novembru 2006, inghad hekk –

""Certament l-odjerna procedura ma tistax tintuza biex tirretifika kwalunkwe nuqqas, ikun xi jkun ta' xi Qorti ohra, izda minflok hija procedura straordinarja li ghandha dejjem tigi ezercitata fil-parametri strett tad-dritt fundamentali li allegatament ikun gie vjolat. F'dan il-kuntest huwa opportun li tigi citata silta mill-volum imsemmi Jacobs and White, The European Convention on Human Rights, Third Edition, fejn f'pagna 140, l-awturi jikkummentaw hekk dwar l'hekk imsejha "fourth instant" doctrine. Dan l-insenjament qieghed jigi enfasizzat hawn, ghaliex japplika, mutatis mutandis ghall-Prim'Awla tal-Qorti Civili u ghal din il-Qorti meta jkunu qeghdin jezaminaw allegazzjonijiet ta' ksur ta' drittijiet fundamentali fil-konfront ta' xi Qorti jew tribunal iehor –

"""Every month, the Court of Human Rights receives many hundreds of letters complaining about the decisions reached by national courts in civil and criminal trials. These applications are, however, based on a fundamental misconception of the Convention system. The Court has no jurisdiction under Article 6 to reopen domestic legal proceedings or to substitute its own findings of fact or national law for the findings of domestic courts. The Court's task with regard to a complaint under Article 6 is to examine whether the proceedings, taken as a whole, were fair and complied with the specific safeguards stipulated by the Convention. Unlike a national court of appeal, it is not concerned with the questions whether the conviction was safe, the sentence appropriate, the award of damages in accordance with national law, and so on. And a finding by the Court that an applicant's trial fell short of the standards of Article 6 does not have the effect of quashing the conviction or overturning the judgement, as the case may be.

“The Court calls this principle the ‘fourth instance’ doctrine, because it is not to be seen as a third ***or*** *fourth instance of appeal from national courts. It is important to bear the doctrine in mind when considering whether a particular factual situation based on criminal or civil proceedings raises any issue under Article 6*.”

“Din il-Qorti hija tal-fehma li din tghodd ukoll fil-kaz tal-Kostituzzjoni.

“Kif diga` kien imfisser, il-Konvenzjoni thalli f`idejn il-legislazzjoni nazzjonali l-materja ta’ kif u taht liema kondizzjonijiet dak li jkun jista` jressaq l-ilmenti tieghu quddiem Qorti jew tribunal kompetenti, basta li lprocedura ma tkunx tali li timponi restrizzjonijiet irragjonevoli ghall-ezercizzju tad-dritt.

“Fil-kaz tal-lum, din il-Qorti ma tarax illi r-rikorrent kien sottopost ghal xi xkiel jew restrizzjonijiet dwar kif ghandu jressaq u jsostni t-talba tieghu ghal appell mid-digriet de quo.

“Il-kompetenza ta` din il-Qorti hija li tara jekk irrikorrent inghatax smigh xieraq. Jirrizulta li r-rikorrent ressaq is-sottomissjonijiet tieghu, u l-fatt li dawk largumenti ma gewx abbraccjati mill-qorti, ma jfissirx li kien lez xi dritt tieghu.

“Fl-assjem tal-kwistjoni, din il-Qorti tghid illi bil-provvediment taghha, il-qorti b`ebda mod ma esprimiet il-fehmiet taghha dwar il-kwistjoni fil-mertu b`tali mod illi b`dak il-provvediment ir-rikorrent seta` garrab pregudizzju ghall-esitu tal-istanza tieghu fil-mertu, u allura xi vjolazzjoni vera u reali tal-jeddijiet fundamentali tieghu.

“Huwa pacifiku illi l-Art.6(1) tal-Konvenzjoni ma jiggarantix dritt ta` appell minn decizjoni ta` qorti. Fil-kaz tal-lum, il-qorti hija sodisfatta illi bil-provvediment taghha de quo, il-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) ma pprivatx lir-rikorrent mill-jedd ta` appell fil-kazi previsti mil-ligi nkluz wara s-sentenza dwar il-mertu.”

L-Appell

[11] L-attur appella mis-sentenza tal-ewwel Qorti, u talab li din il-Qorti, filwaqt li tikkonferma s-sentenza fejn cahdet l-eccezzjoni mressqa mill-intimati dwar rimedji ordinarji, thassar dik is-sentenza ghall-kumplament, u tghaddi sabiex tilqa' t-talbiet imressqa minnu fir-rikors promotur billi ssib li hemm vjolazzjoni tad-dritt tieghu ghal smigh xieraq skont l-artikoli fuq citati, stante li hu gie privat minn access ghall-Qorti u mid-dritt ta' appell, u taghti r-rimedji li jidhrilha xierqa kif mitlub fl-istess rikors.

[12] Rat ir-risposti prezentati separatament mill-intimati, l-Avukat Generali u Sylvana Spiteri, li permezz taghhom, ghar-ragunijiet hemm indikati, opponew ghat-talba tal-attur, u talbu l-konferma tas-sentenza moghtija mill-ewwel Qorti.

[13] L-attur qed jibbaza l-appell tieghu fuq tliet aggravji.

[14] L-ewwel aggravju hu fis-sens li l-ewwel Qorti kienet zbaljata meta kkunsidrat li l-pern tal-kwistjoni ma kienx l-effett li d-decizjoni tal-Qorti Civili [Sezzjoni Familja] jista' jkollu fuq id-dritt tal-attur ghal-liberta` personali. Jghid:

"Din il-konsiderazzjoni tizvija l-kunsiderazzjonijet tal-mertu tal-kaz b'dan illi wassal sabiex isir ezami kliniku ta' jekk l-appellant thalliex iressaq sottomissjonijiet quddiem il-Qorti Civili, Sezzjoni tal-Familja, izda ma ttihiedx in kunsiderazzjoni u konsegwentement ma saritx decizjoni dwar il-vera aggravju li ressaq ir-rikorrenti.

"Illi l-aggravju originali kif mressaq mir-rikorrent kien wiehed li jinkwadra ruhu fil-fatt lli huwa gie espost ghal proceduri kriminali u konsegwenti cahda tal-liberta' tieghu meta l-proceduri quddiem il-Qorti Civili, Sezzjoni tal-Familja b'mod mill-aktar sommarju zammet impost fuqu hlas ta' manteniment li hu ma jiflahx ghalih u li tali obbligazzjoni giet determinata minn qorti ta' l-ewwel

istanza b'mod sommarju minghajr ma gie permess lilu li jadixxi ukoll lil qorti ta' grad ta' appell. … ... .

"… … l-esponent gie mqieghed f' cirkostanzi cari li huwa sejjer jitlef il-liberta' tieghu billi ma setax ihallas il-manteniment ordnat li jhallas u dan meta l-proceduri li mponewlu tali ordni u obbligu kienu proceduri li ma ghamlux dak l-istharrig necessarju fic-cirkostanzi u li ma ppermmettewlux li jressaq it-talbiet tieghu quddiem qorti ta' tieni istanza."

[15] Jghid ukoll li f'sindikar kostituzzjonali din il-Qorti:

"… … ghandha tiddeciedi fic-cirkostanzi kollha tal-kaz migjub quddiemha u ghalhekk il-prova tac-cirkostanzi bil-fors li trid issir."[5]

[16] <u>It-tieni aggravju</u> hu simili ghal dak ta' qablu. Hawnhekk l-attur qed jilmenta li l-ewwel Qorti ma kellhiex tillimita ruhha ghall-ezercizzju ta' jekk il-ligi procedurali civili hijiex wahda ragjonevoli, u jekk il-procedura civili gietx osservata. Jghid:

"... … illi huwa nutili li wiehed jezamina jekk il-procedura civili gietx segwita fil-proceduri dwar jekk ghandux dritt jappella minn digriet jew le, meta l-individwu qabel ma tatih dawn il-garanziji procedurali tkun diga' qeghdtu f'sitwazzjoni prekarja. ... .

"… ghalhekk l-ewwel qorti kienet bir-rispett kollu zbaljata meta ffukat biss fuq il-proceduri dwar it-talba ghal permess biex jappella mid-digriet tal-Qorti Civili Sezzjoni Familja f'vacuum u ma kkunsidratx dawn il-proceduri bhala stadju wiehed biss fil-proceduri ... ... aktar u aktar fid-dawl tal-pregudizzju li fih gie mqieghed b'konsegwenza tad-decizjonijiet mittiehda. Illi huwa inutili taghti lill-individwu process li jsegwi l-procedura civili b'mod rigoruz (anke jekk fic-cirkostanzi tal-kaz dan il-mod ma giex segweit billi d-decizjoni dwar il-bdiel fic-cirkostanzi kienet wahda sommarja) jekk ir-rizultat ta' dan ikun li jitqieghed

[5] Fol.8

obbligu fuq l-individwu li ma huwiex possibbli ghalih li jaqdih."

[17] L-attur ikompli dan l-aggravju tieghu billi jghamel xebh bejn dan il-kaz, u l-kaz ta' persuna li tkun inghatat il-helsien mill-arrest preventivi, fejn avolja l-procedura tkun giet segwita b'mod skrupoluz, l-ammont tal-garanzija jkun eccessiv ghall-persuna akkuzata.

[18] It-tielet aggravju hu fis-sens li l-ewwel Qorti kienet zbaljata meta, filwaqt li osservat li s-saltna tad-dritt titlob li l-ordnijiet tal-Qorti ghandhom jigu obduti, hija ma qiesitx ic-cirkostanzi finanzjarji tal-attur. Jghid:

"Dak li jirrikjedu d-drittijiet tal-bniedem huwa pjuttost li s-saltna ta' dritt tkun wahda gusta li thares id-dinjita' ta' kull individwu hu min hu u dan jista' jsir biss meta f'cirkustanzi li jkollok il-fissazzjoni ta' ammont li jiddependi fuq il-qaghda finanzjarja ta' l-indiviwu, dak l-obbligu jkun wiehed gust biss meta jirrifletti l-qaghda finanzjarja tal-individwu."[6]

Konsiderazzjonijiet tal-Qorti

[19] Illi, stante li dawn l-aggravji huma konnessi ma' xulxin, din il-Qorti ser tikkonsidrahom flimkien.

[20] Fis-succint l-ilmenti tal-attur huma dawn:

[21] [1] Illi l-Qorti tal-Familja fid-decizjonijiet taghha, dwar ic-cahda tat-talba tal-attur ghall-varjazzjoni tal-manteniment impost fuqu b'digriet precedenti[7], kif ukoll ic-cahda[8] tal-istess Qorti ghall-permess li jappella minn din id-decizjoni, ittiehdu b'mod sommarju, filwaqt li dik il-Qorti kellha taghmel l-istharrig necessarju u tezamina jekk il-*quantum* tal-manteniment impost fuqu kienx eccessiv kif qed jilmenta l-attur.

[22] [2] Illi l-ewwel Qorti ma kellhiex tillimita l-ezami taghha ghall-procedura addottata mill-Qorti Civili [Sezzjoni

---
[6] Fol.10
[7] Id-digriet tas-7 ta' Mejju 2010
[8] Bid-digriet tat-18 ta' Gunju 2010

Familja], u l-mod kif din il-Qorti pprocediet fir-rigward tar-rikors tal-attur, izda kellha tezamina wkoll ic-cirkostanzi finanzjarji tieghu, u tikkunsidra wkoll li, ic-cahda tieghu ghall-permess li jappella, wasslu ghall-proceduri penali kontra tieghu li bl-ezitu taghhom jista' jigi deprivat mil-liberta` tieghu.

Konsiderazzjonijiet preliminari relevanti

[23] Illi fid-digriet tat-18 ta' Gunju 2010, il-Qorti tal-Familja ndikat l-Artikolu 229 tal-Kap. 2 bhala dak li fuqu mxiet proceduralment meta ghaddiet biex tippronunzja d-digriet fl-udjenza mizmuma fl-istess data. Ghal din ir-raguni, kif ukoll ghar-raguni li dan l-artikolu fis-sub-incizi 3, 4 u 5 huwa relevanti ghall-finijiet tal-vertenza in dizamina, din il-Qorti ser tirriproduci dawn id-dispozizzjonijiet testwalment.

[24] Dawn jippreskrivu hekk:

"[3] Hlief kif provdut specifikatament mod iehor f' dan il-Kodici, appell minn kull digriet interlokutorju iehor li mhuwiex inkluz fis-sub-artikoli [1] u [2][9] jista' jsir billi qabel is-sentenza defenittiva jekk il-qorti li tkun qed tittratta l-kaz taghti permess spejcali sabiex dan isir, liema permess ghandu jintalab b' rikors li jigi prezentat fi zmien ghaxart ijiet mill-jum meta d-digriet jinqara bil-miftuh fil-qorti. Il-qorti, <u>wara li tkun semghet lill-partijiet</u> <u>tista</u>'[10] tilqa' li jsir dan l-appell jekk jidhrilha li jkun ahjar u gust li l-kwistjoni tingieb quddiem il-Qorti tal-Appell qabel ma tinghata s-sentenza definittiva u t-terminu biex jigi prezentat tali appell ghandu jibda jghaddi mid-data tad-digriet li bih il-Qorti tkun laqghet li jsir dak l-appell.

"[4] Fil-kaz ta' xi digriet li jinghata that is-subartikolu [2] u [3][11], sakemm ma jkunx gie prezentat rikors ta' appell, il-parti aggravata tista',b' rikors li jigi prezentat fi zmien sitt ijiem mill-jum meta d-digriet ikun inqara bil-miftuh fil-qorti, <u>titlob lill-qorti li tkun tat id-digriet sabiex tikkonsidera mill-</u>

[9] Dawn is-sub-incizi mhumiex applikabbli ghall-kaz odjern
[10] Sottolinear ta' din il-Qorti
[11] Dan is-sub-inciz huwa applikabbli ghal kaz

gdid id-decizjoni taghha.[12] Fir-rikors ghandu jkun hemm ir-ragunijiet kollha dettaljati li jsahhu t-talbu u dan ghandu jigi notifikat lill-parti l-ohra li jkollha dritt tipprezenta risposta fi zmien sittijiet mill-jum tan-notifia.

[5] Il-qorti ghandha, jekk jista' jkun minghajr dewmien taghti digriet waqt seduta bil-miftuh dwar it-talba ghal permess specjali sabiex isir appell skond is-subartikolu [3] jew dwar ir-rikors sabiex l-istess qorti tikkonsidera mill-gdid id-decizjoni taghha skond is-sub-artikolu [4], b' mod li tiddikjara fid-dettal ir-ragunijiet li wassluha ghad-decizjoni taghha."[13]

[25] Illi minn dawn id-dispozizzjonijiet jirrizulta manifest.

[26] [1] Li qabel ma pprezenta r-rikors tieghu tat-2 ta' Gunju 2010, fejn talab permess li jappella, l-attur kellu l-fakolta` li jipprezenta rikors iehor sabiex dik il-Qorti tirrikonsidra d-decizjoni taghha. Mill-atti odjerni ma jirrizultax li sar rikors f'dan is-sens mill-attur.

[27] [2] Li fid-decizjoni taghha dwar l-imsemmi rikors, l-ewwel Qorti kellha taghti ragunijiet dettaljati ta' x'wassalha ghad-decizjoni taghha. Dan ma sarx fil-kaz odjern, ghalkemm implicitament jidher li r-raguni ghac-cahda kienet l-istess wahda li ghaliha dik il-qorti ndikat fid-digriet tas-7 ta' Mejju 2010 li permezz tieghu cahdet it-talba ghall-varjazzjoni tal-manteniment, u cioe` "peress li ma kienx hemm bdil fic-cirkostanzi"[14].

[28] Fir-rigward, il-Qorti tosserva li, il-fatt li l-Qorti tal-Familja ma segwietx dan ir-rekwizit procedurali, stante li ma tatx ragunijiet ghad-decizjoni taghha, ghalkemm dan jikkostitwixxi ksur ta' norma procedurali, izda dan mhux bil-fors, jikkostitwixxi ksur tad-dritt ta' smigh xieraq, ghax ghandu jkun car li mhux kull ksur tal-ligi procedurali necessarjament iwassal ghal lezjoni ta' dan id-dritt.

[12] Sottolinear tal-Qorti
[13] Sottolinear tal-Qorti
[14] fol. 107

[29] Inoltre jinsab ritenut fil-gurisprudenza ewropeja li, ghalkemm id-dritt ta' smigh xieraq jirrikjedi wkoll li d-decizjonijiet tal-qrati jkunu motivati, ghalkemm mhux necessarjament fuq il-punti kollha sollevati, izda meta si tratta dwar permess specjali, din ir-regola ma tapplikax.

[30] Hekk fil-kaz **Sawoniuk v. United Kingdom**, il-Qorti Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem osservat:

"The reasons for a decision may be also implied from the circumstances in some cases. In the case of applications for leave to appeal, which are the pre-condition for a hearing of the claims by the superior court and the eventual issuing of a judgment, the Court considers that Article 6 [1] cannot be interpreted as requiring that the rejection of leave be subject itself to a requirement to give detailed reasons."[15]

L-Aggravji

[31] Illi huwa pacifiku li fl-ezami jekk kienx hemm ksur ta' smigh xieraq fil-proceduri, ghandu jittiehed kont mhux biss ta' stadju partikolari tal-proceduri izda wkoll tal-assiem jew tat-totalita` tal-proceduri relevanti ghall-vertenza. Ghalhekk, fil-kaz in dizamina ghandu jittiehed kont ukoll tal-proceduri li eventwalment wasslu ghall-ghoti tad-digriet tat-18 ta' Gunju 2010.

[32] [1] Illi r-rikorrent jilmenta li l-ewwel Qorti kienet sommarja ghall-ahhar meta pprovdiet fuq ir-rikors tieghu tal-25 ta' Marzu 2010 [li permezz tieghu talab il-varjazzjoni fil-manteniment fissat precedentement kif ukoll meta pprovdiet fuq ir-rikors ghall-permess biex jappella.

[33] Fir-rigward, il-Qorti taghmel zewg osservazzjonijiet:

[a] Fl-ewwel l-lok il-procedura sommarja hija kontemplata mil-ligi f'diversi oqsma, inkluz fil-kamp penali, u ma hemm xejn negattiv f'tali procedura basta li l-partijiet jinghataw l-opportunita` li jressqu l-provi u jaghmlu s-

[15] Appl.63716/00 – pag.10

sottomissjonijiet taghhom. Dan japplika, aktar u aktar, f'kazijiet bhal dawk in dizamina, fejn il-Qorti li quddiemha tkun qed tinstema' kawza ta' separazzjoni personali, tigi mitluba b'rikors sabiex tirregola *pendente lite* l-effetti tas-separazzjoni *de facto* matul il-procedura, bhal per ezempju, sabiex il-Qorti taghti digriet ancillari dwar kura u kustodja, access jew manteniment bhal dan il-kaz. F'dawn il-kazijiet, huwa car li l-ezami tar-rikors intiz ghal dan l-iskop ghandu jigi trattat b'mod sommarju u spedit, ghax altrimenti l-ghan tad-dritt li parti taghmel dan ir-rikors jigi stultifikat jekk jithalla certu zmien jghaddi.

[b] Fil-kaz in dizamina, meta l-Qorti tal-Familja tat id-digriet tat-18 ta' Gunju 2010, u dawk precedenti, dik il-Qorti kienet ilha tliet snin tisma' u tigbor il-provi fil-kawza, anke, permezz tal-perit legali, u ghalhekk kellha l-opportunita` li tiehu vizjoni tal-process u tikkonstata u tezamina l-provi li kienu tressqu f'dak l-istadju. Ghalhekk l-allegazzjoni tal-attur[16], li dik il-Qorti kienet sajma mill-provi ghax dawn kienu qed jingabru mill-perit legali hija gratuwita u ma tirrizultax mill-provi.

[34] [2] Ir-rikors li sar fil-25 ta' Marzu 2010 mill-attur ghar-riduzzjoni tal-manteniment kien spjegattiv u dettaljat, u l-Qorti tal-Familja, qabel ma ddecidiet dwaru, kienet ordnat in-notifika tieghu lill-konvenuta li min-naha taghha pprezentat risposta dettaljata, u kien sussegwentement, li dik il-Qorti, wara li rat dawk l-atti, tat id-digriet tas-7 ta' Mejju 2010 li permezz tieghu cahdet it-talba tieghu peress li ma kienx hemm bdil fic-cirkostanzi.

[35] Jigi osservat f'dan ir-rigward li fl-imsemmi rikors tieghu l-attur ma talabx li jigi mismugh verbalment, jew li jressaq xi provi ulterjuri in sostenn tat-talba tieghu, u mill-atti ma jirrizultax li saret talba f'dan is-sens. Ghalhekk kien f'dawn ic-cirkostanzi, li l-Qorti tal-Familja, li kienet diga` hadet konjizzjoni tal-vertenza dwar il-manteniment u ma kinitx sajma mill-fatti tal-kaz, tat id-digriet taghha.
[36] Illi meta gie prezentat ir-rikors tat-2 ta' Gunju 2010, il-Qorti tal-Familja kienet pjenament edotta mis-sitwazzjoni

[16] Nota ta' sottomissjoni – fol.140

tal-partijiet dwar il-materja tal-manteniment; izda, f'dan l-ahhar kaz, il-Qorti, ghalkemm ma ordnatx in-notifiika lill-konvenuta [liema fatt il-konvenuta ma ghamlet ebda ilment fir-rigward], irrizervat li tipprovdi fl-udjenza bl-ghan car li, kif jippreskrivi s-sub-inciz [3] fuq citat, tisma' lill-partijiet, u anke taghtihom l-opportunita` li jaghmlu sottomissjonijiet in propozitu. Izda fl-udjenza koncernata, l-attur ma deherx u deher biss l-avukat tieghu, u l-konvenuta, u mill-atti ma jirrizultax li xi hadd mill-partijiet gie impedit milli jaghmel sottomissjonijiet dwar l-imsemmi rikors.

[37] Ghalhekk f'dawn ic-cirkostanzi mhijiex legalment sostenibbli t-tezi tal-attur li bic-cahda tat-talba tieghu hu sofra lezjoni ta' dritt tieghu ta' smigh xieraq, meta huwa kellu l-opportunita` shiha li jipprezenta s-sottomissjonijiet orali tieghu quddiem dik il-Qorti li kienet ser tipprovdi dwar ir-rikors tieghu.

[38] [3] Illi fit-tieni aggravju tieghu l-attur jilmenta li fis-sentenza appellata l-ewwel Qorti kkunsidrat biss l-aspett procedurali ta' dak li sar quddiem il-Qorti tal-Familja, u ma kkunsidratx il-meritu, b'mod partikolari l-fatt li skont kif allegat minnu, il-manteniment iffissat kien sar eccessiv minhabba bidla fic-cirkostanzi finanzjarji tieghu.

[39] Il-Qorti tosserva li, l-appell tal-attur huwa bazat fuq il-lezjoni tad-dritt tieghu ghal smigh xieraq, u b'mod aktar specifiku vjolazzjoni ta' "dritt ghal access ghal Qorti u d-dritt ta' appell"[17] ghal qorti superjuri. F'dan ir-rigward din il-Qorti tirrileva li d-dritt ta' appell u ghall-access ghall-qorti ma hux wiehed assolut izda jista' jigi arginat u regolamentat bil-ligi[18]. Min-naha l-ohra r-restrizzjonijiet li jsiru skont il-ligi ma ghandhomx jillimitaw u jnaqqsu l-access ghall-qorti b'tali mod li jippregudikaw l-essenza stess tad-dritt imsemmi u jehtieg li jfittxu li jilhqu ghan legittimu u jkun hemm proporzjon bejn il-mezzi adoperati u l-ghan imsemmi[19].

---

[17] Rikors promotur
[18] Kumm. – decizjoni dwar ammissibilita': X,Y and Z vs Switzerland – 8/10/1976.
[19] QEDB: Beles and others v The Czeck Republic, 12/11/2002 #.61; Guerrin v France, 29/7/1998, # 37

Fil-kaz in dizamina, dak li qed jilmenta minnu r-rikorrent, mhuwiex il-mod kif il-ligi procedurali nostrana tirregola d-dritt ta' appell minn digriet provvizorju, kontemplat fl-Art. 229 [3] u l-permess ghal appell mehtieg mill-qorti li tkun tat dak id-digriet, izda l-aggravju huwa bazat fuq ic-cahda tal-Qorti tal-Familja ghall-permess li jappella mill-imsemmi digriet. Fi kliem iehor, ir-rikorrent qed jilmenta mill-mod kif il-Qorti tal-Familja uzat id-diskrezzjoni taghha, u cahditlu t-talba.

Din il-Qorti, bhall-ewwel Qorti, izda, mhijiex qorti ta' revizjoni tad-decizjonijiet tal-qrati b'kompetenza ordinarja izda hija qorti li s-setghat taghha huma ristretti ghall-ghan li tezamina u tiddetermina jekk il-mod kif pprocediet il-Qorti tal-Familja kienx leziv tad-dritt fundamentali tal-individwu ghal smigh xieraq. Ghaldaqstant l-ewwel Qorti kellha ragun meta llimitat il-konsiderazzjonijiet taghha ghall-procedura addotata mill-Qorti tal-Familja biex waslet ghad-digrieti fuq indikati.

[40] [4] Inoltre, hija opportuna l-osservazzjoni li d-digrieti moghtija mill-Qorti tal-Familja, *pendente lite*, inkluz dak tas-7 ta' Mejju 2010 huma provvizorji u, ghalkemm huma titolu ezekuttivi, izda xorta wahda jistghu jigu emendati jew revokati mill-istess Qorti li tkun tathom, u ghalhekk ghadha u tibqa' miftuha ghall-attur il-possibbilita` fil-ligi li jitlob varjazzjoni tal-digriet tas-7 ta' Mejju u d-digriet precedenti, li tat dik il-Qorti, fil-kaz li jhoss li ghandu provi sodisfacenti biex isostnu t-tezi tieghu.

[41] [5] Finalment jigi osservat li, l-anologja maghmula mill-attur bejn l-ammont ta' manteniment iffissat f'kawza ta' separazzjoni u l-ammont ta' garanzija ffissata mill-Qorti tal-Magistrati ghall-helsien mill-arrest preventiv ta' akkuzat, hija legalment u logikament insostenibbli, stante li huwa car li x-xenarju legali bejn dawn iz-zewg sitwazzjonijiet huwa totalment differenti: id-dipravazzjoni tal-liberta` tal-akkuzat issib il-bazi taghha fl-akkuzi li bihom ikun akkuzat, filwaqt li fil-kaz in dizamina, id-deprivazzjoni tal-liberta` l-attur hija rizultat tal-inadempjenza tieghu ma' ordni ta' Qorti ntiza sabiex tassigura li martu u ibnu

jkollhom manteniment adegwat pendenti l-proceduri tas-separazzjoni.
B’riferenza ghat-tielet “aggravju” il-Qorti hi tal-fehma li dan hu pjuttost sottomissjoni dwar dak li qalet l-ewwel Qorti, u cioe` li s-saltna tad-dritt titlob li l-ordnijiet tal-qrati ghandhom jigu obduti.

In propozitu l-Qorti tosserva li ghandu jirrizulta car li jekk kellu jigi accettat il-principju li ordni ta’ qorti ma tigix obduta ghax fil-fehma tal-persuna li fil-konfront taghha tkun inghatat, dik l-ordni tkun ingusta, allura zgur li wiehed ma jistax jibqa’ jitkellem fuq is-saltna tad-dritta. Is-saltna tad-dritt tesigi li l-qrati li jiddeciedu kontestazzjonijiet bejn il-partijiet, bl-applikazzjoni tal-ligi, jaghtu l-ordnijiet necessarji sabiex jiddeciedu jew jirregolaw is-sitwazzjonijiet li jingiebu quddiemhom, u huwa biss b’ordni sussegwenti ta’ qorti kompetenti li dik l-ordni tista’ tigi varjata jew revokata. Sakemm dan isir, u dik l-ordni tibqa’ fis-sehh, allura ghandha tigi obduta.

Ghalhekk fil-kaz in dizamina, ir-rikorrent ma jistax igib bhala gustifikazzjoni ghall-inadempjenza tieghu ghall-ordni moghtija mill-Qorti tal-Familja, il-pretest li din l-ordni kienet qed titfa’ piz finanzjarju eccessiv fuqu. Huwa ma setax legalment jirrifjuta li jaderixxi ma’ dik l-ordni sakemm dik tibqa’ fis-sehh. Wara kollox, kif gia` rilevat, l-appellant kellu u ghad ghandu ghad-dispozizzjoni tieghu diversi rimedji ordinarji li bihom jista’ jottjeni r-revoka jew aggustament tal-ordni msemmi. Jonqsu biss li jutilizzahom.

[42] Ghalhekk fid-dawl tal-premess, ma jirrizultax li gie lez id-dritt ta’ smigh xieraq tal-attur kif mitlub minnu.

[43] Ghaldaqstant l-aggravji tal-attur huma nfondati.

<u>Decide</u>

Ghaldaqstant tiddisponi mill-appell billi tichdu, bl-ispejjez kontra l-attur appellant.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------